

INTERVJU DANIELA CAVINI

Daniela Cavini, novinarka, tiskovna predstavnik Evropske komisije za Balkan, Severno Afriko in Bližnji vzhod do leta 2010. Je pisateljica in predavateljica komunikacije za razvoj na magistrskem študiju Človekovih pravic na Univerzi v Bologni.

I - Razlika med komunikacijo in informacijo

0,10 Delati sem začela kot novinarka, 10 let sem delala v tisku in videu, nato pa sem prešla na komuniciranje za Evropsko komisijo. Zelo mi je jasen mehanizem, ki ločuje informacijo in komunikacijo: na eni strani pretok informacij med tistim, ki piše, in tistim, ki jih sprejema, novinar piše oziroma piše članek in njegova edina referenčna točka so bili bralci. Bilo je tudi pogojevanje založnikov, lastnika časopisa,

1,15, obstajala pa je tudi individualna odgovornost novinarja. V mojih 10-letnih izkušnjah se mi še ni zgodilo, da bi naredila nekaj proti svoji volji: novinar, tak kakršen je, lahko nasprotuje, razpravlja, se pogaja in uresničuje zahteve.

Ampak informacija, kar dela novinarja, skrbi, da to, kar pove, kolikor je mogoče in kolikor se mu pozna, ustreza, ne pravim resnici, ampak realnosti.

1,56 Novinar mora torej dostopati do virov, mora vire preverjati in se na vire navzkrižno sklicevati. Da je lahko novinar, mora opraviti tudi etični izpit. To je bistveni del novinarjevega dela: skrb za preverjanje virov in skrb za ciljno publiko, ki je bralec, občinstvo, kot edini cilj. Brez skrbi za zadovoljstvo občinstva, spodbujanja, ugajanja občinstvu. Cilj, interes in dolžnost so bili jasni, čeprav ne vedno lahko uresničljivi: informacije so šle od novinarja do cilja, v eno smer.

2,50 Ko preidemo na komunikacijski mehanizem, temu ni več tako. Vedno obstaja trenutek informacijskega pretoka predstav od tistih, ki jih proizvajajo, do tistih, ki jih sprejemajo, a s komunikacijo se sproži mera »vračila«: v kolikšni meri moja komunikacija vpliva na mojo tarčo, vpliva nanjo in spodbuja njeno zavedanje, jo pripravi do tega, da mi nudi povratne informacije. In to merilo donosa je temeljnega pomena za vso komunikacijo, kajti vaš vpliv, kako učinkoviti ste, se pokaže z donosom, ki ga vaš cilj zagotavlja vašemu dražljaju. To se meri in je osnova celotnega mehanizma družbenih medijev.

3,48 To razlikovanje je treba jasno upoštevati, ko gre za lažne novice in družbene medije: ena stvar je obveščanje, ena stvar je komuniciranje. Kdor komunicira, ima kot prioriteto vrnitev od cilja, na katerega se nanaša, to je namen njegovega dela.

Medtem ko je novinar ob koncu dneva rekel, da je to ta članek, sem preveril, poslušal sem vse vire, dvakrat sem preveril, kolikor vem, se je to zgodilo. In to je bilo delo, ki je trajalo en dan. Iz tega razloga je bistvenega pomena imeti plačane in zavarovane novinarje s stabilno službo, ki jim omogoča ustvarjanje informacij, da pridejo do dna, in ustvarjanje informacij, katerih namen je povečati poznavanje cilja.

5,20 Tveganje je, da celo informacija postane komunikacija. Ko novinar objavi svoj prispevek na spletu in pogleda, koliko všečkov je dobil, je to globoka sprememba, ne poskuša več povedati pomembne stvari, ampak poskuša biti privlačen kot jezik in tematika, da pritegne občinstvo.

II-Kako so se danes spremenile informacije?

5,56 Vidim nevarnost, da informacija postane komunikacija, ki bolj kot resničnost povedanega zanima odziv tarče. Danes so informacije vedno bolj komunikacijske in merljive. Prej so bile informacije najprej merjene s številom prodanih izvodov, v primerjavi s sedanjo vrednostjo spirale enega samega artikla, ki je dan na trg ter všečkan in komentiran, sprevržen mehanizem, ki nas zmede.

6.50 Zdaj se zmeda povečuje: težko se je zanesti na nekaj in razumeti, ali je to, kar sem prebral, res ali ne; na internetu je vse. V kratkem času, ki ga imamo, je težko primerjati, preverjati, če nimamo virov referenc, ne le časopisov, ampak tudi strani za preverjanje, primerjavo, analizo in zaščito uživanja novic in tistih, ki jih proizvajajo, je učinkovita.

Medij ni nevtralen in družbeni mediji v zvezi s starim časopisom imajo posledice.

7.50 Nevarnost je, da ta sredstva odvrčajo pozornost od temeljne naloge preverjanja virov in informacij. Danes ponovno objavljamo in ustvarjamo lažne informacije, alarmizem in lažna prepričanja, ki

zmanjšati stopnjo kritičnosti in kritičnega mišljenja, ki bi ju vsaka zdrava družba morala ohranjati v sebi.

8,20 III-Kar so prej počeli uredniki-urejevalci-poklicna etika preverjanja virov, zdaj počnejo spletna mesta za preverjanje dejstev?

9, 40 Danes obstajajo strani za preverjanje dejstev *, ki imajo za nalogo primerjavo virov in preverjanje, hvala bogu, da kdo vpraša problem!

10,00 Mislim, da bi moral vsak, ki se sooča s prevarami in lažnimi novicami, pred objavo, povezovanjem in komentiranjem najprej preveriti vire in se samopreveriti.

10,18 Danes govorimo o »državljskem novinarstvu«: danes je vsakdo lahko novinar, zato mora vsak sam postati preverjevalec dejstev, neodvisno preverjati vire, ne da bi čakal, da mu nekdo reče, da je to potegavščina.

Pozor: delajmo to vsi, bolj razširjena postaja spraševanje o tem, kar se nam zdi lažno, vsi preverjamo vire, to je mogoče, danes lahko vsi.

10,50 STOP